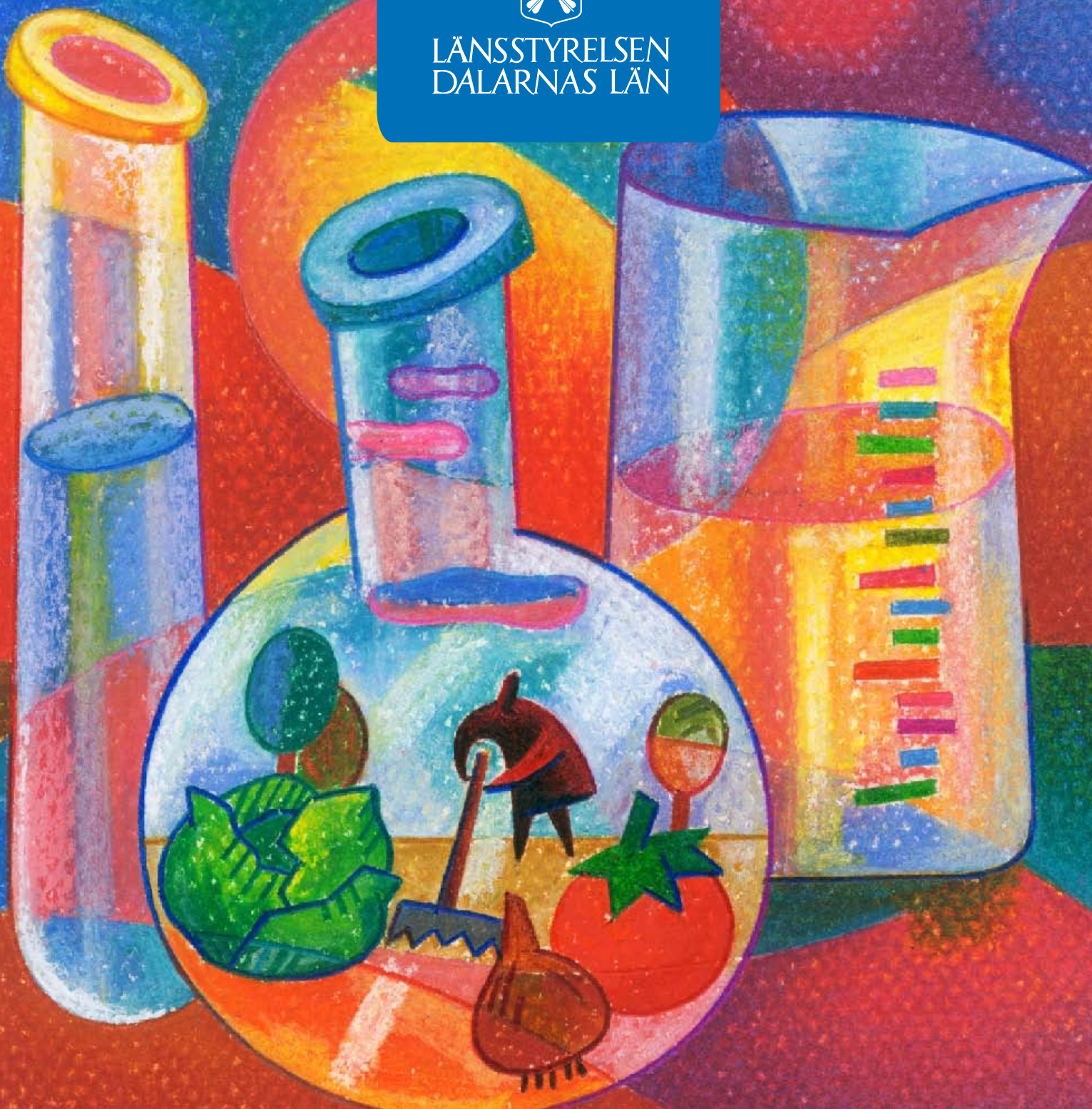




LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN



Kartläggning av farliga kemikalier
(Dalarnas kommuner)

Miljövårdsenheten

Tryck: Länsstyrelsen Dalarnas tryckeri, januari 2009.

ISSN: 1654-7691.

Rapporten kan beställas från Länsstyrelsen Dalarna, infofunktionen.

E-post: dalarna@lansstyrelsen.se

Rapporten kan också laddas ned från Länsstyrelsen Dalarnas webbplats:

www.lansstyrelsen.se/dalarna

Ingår i serien Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län

Kartläggning av farliga kemikalier

Verksamheters användning av:

Mycket giftiga (T⁺), giftiga (T) och miljöfarliga (N) produkter

Samt

Utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen och vattendirektivsämnen

Förord

I denna rapport redovisas resultatet från länssamverkansprojektet "Kartläggning av farliga kemikalier 2008". Arbetet genomfördes under 2008 i en stor del av länets kommuner under vägledning av Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Kartläggningen och rapporten följer Länsstyrelsen i Dalarnas läns upplägg, med några mindre förändringar i redovisningsmall, bilaga 1 samt dess läsanvisningar. Arbetet syftar till att uppfylla miljömålet Giftfri miljö

Resultatet av inventeringen ligger till grund för fortsatt arbete i form av tillsyn på bland annat i projektet deltagande verksamheter under 2009.

Tack ska ni ha, alla ni som bidrog till det fina resultatet !

För kommunerna i Dalarnas län, hösten 2008

Annica Edström

Hans Johansson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	1
Sammanfattning	5
1. Inledning	6
<i>Bakgrund</i>	6
Syfte - långsiktigt	7
Målsättning	7
Avgränsningar	7
Utfasningsämnen	7
Prioriterade riskminskningsämnen	8
Vattendirektivsämnen	8
2. Miljö kvalitetsmålet Giffri miljö	8
Delmål 3.....	8
Delmål 4.....	8
3. EU:s vattendirektiv	9
4. Genomförandet	9
Metod.....	9
Utskick och material	9
PRIO-databasen.....	10
5. Resultat	10
Antal produkter med klassificeringen mycket giftig (T ⁺), giftig (T), miljöfarlig (N).....	11
Mängd mycket giftig (T ⁺), giftig (T), miljöfarlig (N).....	12
Antal produkter med utfasningsämnen (U), prioriterade riskminskningsämnen (R) eller vattendirektivsämnen (V)	13
Mängd utfasningsämnen (U), prioriterade riskminskningsämnen (R) eller vattendirektivsämnen (V)	14
6. Felkällor	15
7. Nådde vi målen/syftena med projektet?	15
8. Slutsats/diskussion	16
9. Uppföljning av kartläggningen	17
10. Referenser	17
11. Bilagor	18

Sammanfattning

Kommunerna i Dalarna har i samarbete med Länsstyrelsen under 2008 genomfört en kartläggning av verksamheters användning av farliga kemiska produkter. Projektet omfattar de miljöfarliga verksamheter som kommunernas miljönämnder eller motsvarande har tillsyn över. Huvudsyftet med projektet har varit att kartlägga användningen av farliga kemikalier inom verksamheterna och stimulera egenkontrollarbetet gällande hanteringen. På detta sätt läggs även en grund för vidare arbete med riskhantering och substitution (utbyte) av farliga kemikalier.

Verksamheterna fick under första halvåret 2008 redovisa sin användning av produkter som är mycket giftiga (T+), giftiga (T) och miljöfarliga (N). I projektet ingick även att redovisa ingående ämnen i dessa produkter. När det gäller ämnen avgränsades redovisningen till att omfatta exempelämnena i KemIs PRIO-databas över utfasnings- och riskminskningsämnen. De berörda företagen har alltså behövt ha tillgång till denna via hemsidan www.kemi.se. En hänvisning om databasen lämnades i de läsanvisningar till checklisten som skickats ut till företagen.

I stort sett samtliga verksamheter som omfattades av kartläggningen har svarat. En tredjedel, 47 verksamheter, meddelade att de inte använder några kemiska produkter som är mycket giftiga, giftiga eller miljöfarliga med symbol. Resterande 73 verksamheter redovisade en användning på sammanlagt 738 farliga kemiska produkter med en total mängd av 2437 ton. Miljöfarliga produkter står för både störst antal (636 st) och störst mängd (2250 ton). De medverkande företagen använder 462 produkter som innehåller totalt 268 ton utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen. Prioriterade riskminskningsämnen dominerar både när det gäller antal (271 st) och mängd (200 ton). Den totala mängden av vattendirektivsämnen är 3 ton.

Kommunerna, men även de berörda verksamheterna, har genom detta projekt fått ökad kunskap om mängder och typer av farliga kemiska produkter som hanteras i länet. Detta medför att tillsynsmyndigheterna kan göra bättre prioriteringar i den ordinarie tillsynen, men även att företagen nyttjar tillfället till utbyte/riskminskning då projektet lagt fokus på dessa frågor.

Arbetet har bidragit till en kunskapshöjning hos de medverkande verksamheterna. Företagen har nu bättre kunskap om vilka farliga kemikalier de använder och var i verksamheten dessa används. En förutsättning för att kunna nå miljömålet "Giftfri miljö" är att företagen fortsätter att arbeta med kemikaliefrågor.

Det är viktigt att följa upp kartläggningen och under 2009 fortsätter tillsynsarbetet i form av ett uppföljningsprojekt där syftet är att så långt som möjligt ersätta produkter som innehåller utfasningsämnen med mindre farliga produkter. Företag som använder kemiska produkter innehållande prioriterade riskminskningsämnen bör göra riskbedömningar och åtgärder för att minska de risker hanteringen av ämnet/produkten kan medföra. I och med Reach kommer fler ämnen att bli undersökta och därmed kan många fler ämnen/produkter komma att bli klassificerade som farliga.

En av förutsättningarna för ett bra kemikaliearbete är att ha en komplett kemikalieförteckning på ämnesnivå men även fördjupad kunskap om de ingående ämnena.

1. Inledning

Bakgrund

Sverige tillverkar eller importerar omkring 12 000 kemiska ämnen och 64 000 kemiska produkter, varav ungefär hälften klassificerats som hälsofarliga. Många kända hälso- och miljöfarliga ämnen är svåra att få bort från marknaden, t.ex. bly, kvicksilver och formaldehyd.

Den nya EU-gemensamma kemikalielagstiftningen (Reach-förordningen), som trädde ikraft den 1 juni 2007 medför ökat företagansvar, ökade krav på riskbedömningar samt tillståndsplikt för användning av vissa särskilt farliga ämnen. I det arbetet kan PRIO användas som ett hjälpmedel och en kunskapskälla inför registrering, ansökan om tillstånd för användning av ämnen (auktorisering) och när en så kallad Chemical Safety Report ska tas fram.

EU:s ramdirektiv för vatten eller *Vattendirektivet* antogs år 2000. Ramdirektivet syftar till att skydda och förbättra vattenkvaliteten för allt vatten. I en bilaga till vattendirektivet listas ämnen som utgör en särskild risk för vattenmiljön. Av dessa ämnen finns de flesta med bland PRIO-databasens exempelämnen.

För att kunna minska riskerna med kemikaliehanteringen hos företagen behöver verksamhetsutövarna som ett första steg vara medvetna om vilka särskilt farliga kemiska ämnen eller produkter som hanteras inom verksamheten.

Ett kemikaliekartläggningsprojekt i Gävleborgs län 2004 står som förebild till denna kartläggningarna i Dalarnas län. Gävleborgs län tog fram fyra regionala indikatorer för delmål 3 och 4 i Giftfri Miljö:

- antal kemiska produkter med klassificeringen mycket giftig (T⁺), giftig (T), miljöfarlig (N)
- mängd kemiska produkter med klassificeringen mycket giftig (T⁺), giftig (T), miljöfarlig (N)
- antal kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen
- mängden av utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen

Länsstyrelsen Dalarna genomförde en sådan kemikaliekartläggning 2007 med tillägget att "Vattendirektivsämnen" skulle ingå. Denna uppföljningsmetod bedömdes även kunna användas som kartläggningsmodell i kommunernas kemikalieprojekt 2008.

Syfte - långsiktigt

Huvudsyftet med projektet är att åstadkomma en förbättring av egenkontrollen inom kemikalieområdet hos utvalda verksamheter genom att öka vetskapen hos verksamhetsutövare om de kemiska ämnen som hanteras i verksamheten. Kartläggningen syftar även till att ge ett underlag till uppföljande projekt under 2009.

Dessutom bidrar projektet till att:

- ge verksamhetsutövare en viss beredskap inför Reach
- ge underlag för miljömålsuppföljning och prioriteringar i kommunernas och Länsstyrelsens miljöövervakning

Målsättning

Målet med projektet är att:

- deltagande kommuner (miljönämnd eller motsvarande) kartlägger kemikalieanvändningen hos utvalda tillsynsobjekt enligt kriterierna under rubriken avgränsningar
- en sammanfattande rapport med resultat och erfarenheter tas fram hösten 2008
- rapporten ska utgöra underlag för kommunernas vidare tillsynsinsatser på kemikalieområdet 2009, en projektplan tas fram inför verksamhetsplanering för 2009

Avgränsningar

Inventeringen omfattar:

- ett urval av kommunernas tillsynsobjekt d.v.s miljöfarliga verksamheter som *användare*, inkl. *formulerare* (i egenskap av användare av insatskemikalier)
- produkter som är klassade med någon av farokoderna T+/T/N
- ingående ämnen (i ovanstående produkter) som är exempelämnen i KemIs PRIO-databas över utfasnings- och riskminskningsämnen eller upptagna som s.k vattendirektivsämnen

Drivmedel och eldningsolja ingår inte i kartläggningen.

Utfasningsämnen

Utfasningsämnen är ämnen som har så allvarliga egenskaper att de inte bör användas. De kan till exempel vara cancerframkallande, mutagena eller hormonstörande. De egenskaper som utgör urvalskriterier till denna grupp motsvarar ungefär kriterierna för delmål 3 i det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. En av grundstenarna i Reach är att produkter som innehåller de särskilt farliga kemikalierna skall prövas och godkännas innan de får släppas ut på marknaden.

Prioriterade riskminskningsämnen

Prioriterade riskminskningsämnen har egenskaper som bör ges särskild uppmärksamhet. De kan t.ex. vara allergiframkallande. Urvalskriterierna för denna grupp ingår i kriterierna för delmål 4 i det nationella miljökvalitetsmålet Giftfri miljö.

Vattendirektivsämnen

Vattendirektivsämnen ingår i EU:s ramdirektiv för vatten (år 2000). Syftet med direktivet är att skydda och förbättra vattenkvaliteten för allt vatten. I bilagan till detta direktiv listas 33 ämnen (kan bli fler!) som bedömts utgöra en särskild risk för vattenmiljön. De flesta av dessa ämnen finns med i PRIO-databasen exempelämnen.

2. Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö

Riksdagen har lagt fast 16 nationella miljökvalitetsmål. Giftfri miljö är ett av dessa och det ska vara uppnått 2020.

”Miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden”.

Miljömålet består av ett antal delmål varav två är aktuella i detta sammanhang.

Delmål 3

Nyproducerade varor skall så långt det är möjligt vara fria från

- nya organiska ämnen som är långlivade, persistenta och bioackumulerande, nya ämnen som är cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande samt kvicksilver så snart som möjligt, dock senast 2007,
- övriga cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande ämnen, samt sådana ämnen som är hormonstörande eller kraftigt allergiframkallande, senast år 2010 om varorna är avsedda att användas på ett sådant sätt att de kommer ut i kretsloppet,
- övriga organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerande, samt kadmium och bly, senast år 2010.

Dessa ämnen skall inte heller användas i produktionsprocesser om inte företaget kan visa att hälsa och miljö inte kan komma till skada. Redan befintliga varor, som innehåller ämnen med ovanstående egenskaper eller kvicksilver, kadmium samt bly, skall hanteras på ett sådant sätt att ämnena inte läcker ut i miljön.

Delmål 4

Hälsa- och miljöriskerna vid framställning och användning av kemiska ämnen skall minska fortlöpande fram till år 2010 enligt indikatorer och nyckeltal som skall fastställas av berörda myndigheter. Under samma tid skall förekomsten och användningen av kemiska ämnen som försvårar återvinning av material minska. Delmålet avser ämnen som inte omfattas av delmål 3.

3. EU:s vattendirektiv

Syfte med vattendirektivet är att säkerställa ett enhetligt långsiktigt vattenvårdsarbete i hela Europa med målsättningen att alla vatten - grundvatten, kustvatten, sjöar och vattendrag - dels inte får försämrats och dels klarar överenskommen minimikvalité vilken benämns "God status". Vattendirektivet är implementerat i Sverige genom bl.a. Miljöbalkens 5 kap om miljö kvalitetsnormer och en särskild "Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön".

Fem särskilda vattenmyndigheter, med var sitt distrikt, och berörda länsstyrelser samordnar arbetet inom respektive huvudavrinningsområde (Dalälven, Kolbäckån, Klarälven m.fl.). Under 2008 ska åtgärdsprogram utarbetas för att minska miljöpåverkan på vattnen.

I vattendirektivet är för närvarande 33 ämnen/ämnesgrupper (föroreningar) särskilt prioriterade för åtgärder (avvecklad eller minskad användningen) – så kallade "prioriterade ämnen". Denna förteckning inklusive gränsvärden är för närvarande föremål för internationella förhandlingar och kommer att ingå i ett dotterdirektiv till vattendirektivet.

4. Genomförandet

Metod

I ett kemikaliekartläggningsprojekt 2004 tog Gävleborgs län fram fyra regionala indikatorer för delmål 3 och 4 i Giftfri Miljö:

- antal kemiska produkter med klassificeringen mycket giftig (T+), giftig (T), miljöfarlig (N)
- mängd kemiska produkter med klassificeringen mycket giftig (T+), giftig (T), miljöfarlig (N)
- antal kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen
- mängden av utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen

Metoden användes av Länsstyrelsen i Dalarnas län i ett liknande projekt 2007, med tillägget att "Vattendirektivsämnen" ingick, se Länsstyrelsens rapport 2007:13. Denna uppföljningsmetod föreslogs även kunna användas som modell för kommunernas kartläggningsprojekt 2008.. Enligt förordning (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll ska verksamheterna ha en förteckning över de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten. Denna förteckning bedömdes kunna användas som utgångspunkt för kartläggningen.

Utskick och material

De 121 verksamheter som berördes av projektet fick i februari 2008 ett utskick innehållande bl.a. "Begäran om uppgifter om farliga kemikalier" där de uppmanades att redovisa:

- produkter som är klassade med någon av farokoderna T+/T/N
- ingående ämnen i dessa produkter som är exempelämnena i KemIs PRIO-databas över utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen samt vattendirektivsämnen.

Redovisningen skulle omfatta vilka mängder av utfasnings- och riskminskningsämnen samt vattendirektivsämnen som fanns i de använda produkterna. Verksamhetsutövarna ombads lämna in sina redovisningar senast den 30 april 2008. De verksamheter som begärde förlängning fick ytterligare tid på sig. Begäran om kartläggningen skickades till verksamheterna per post. Checklista för kartläggningen inklusive läsanvisningar samt utskicket lades ut på respektive kommuns hemsida. Verksamheternas redovisningar skickades sedan in via e-post till miljöförvaltning eller motsvarande i respektive kommun.

Utskicket innehöll följande bilagor:

- Begäran om uppgifter
- Exempel på ifylld checklista
- Läsanvisningar till mall
- Lista över vattendirektivsämnen
- Faktablad om PRIO

PRIO-databasen

För att avgöra om ett ämne är utfasningsämne eller prioriterat riskminskningsämne har företagen använt sig av PRIO-databasen. PRIO är ett webbaserat verktyg framtaget av KemI för den som vill påverka och arbeta förebyggande för att minska risker för människors hälsa och miljö från kemikalier.

PRIO-databasen delar in ämnen i två prioriteringsnivåer; *Utfasningsämnen* och *prioriterade riskminskningsämnen*. Inom vilken nivå ett ämne hamnar beror på ämnets egenskaper.

Det finns en stor mängd ämnen som omfattas av verktygets kriterier men som inte finns med i databasen. I de fallen måste användaren själv göra en bedömning om ämnet har egenskaper som gör att ämnet kan ge upphov till risk i den aktuella användningen.

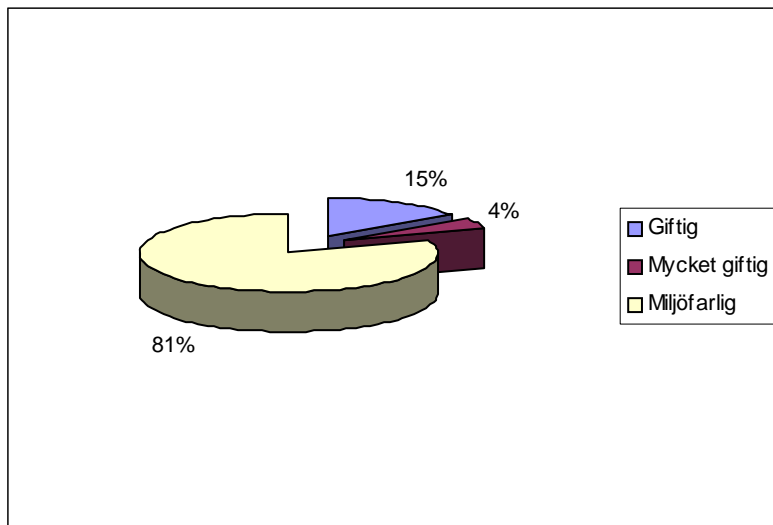
5. Resultat

I stort sett samtliga verksamheter som omfattades av kartläggningen har svarat. En tredjedel, 47 verksamheter, meddelade att de inte använder några farliga kemiska produkter som är mycket giftiga, giftiga eller miljöfarliga med symbol. Resterande 73 verksamheter använder sammanlagt 738 farliga kemiska produkter med en total mängd av 2437 ton. Miljöfarliga produkter står för både störst antal (636 st) och störst mängd (2250 ton). De medverkande företagen använder 462 produkter som innehåller totalt 268 ton utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen. Prioriterade riskminskningsämnen dominerar både när det gäller antal (271 st) och mängd (200 ton). Den totala mängden av vattendirektivsämnen är 3 ton kg.

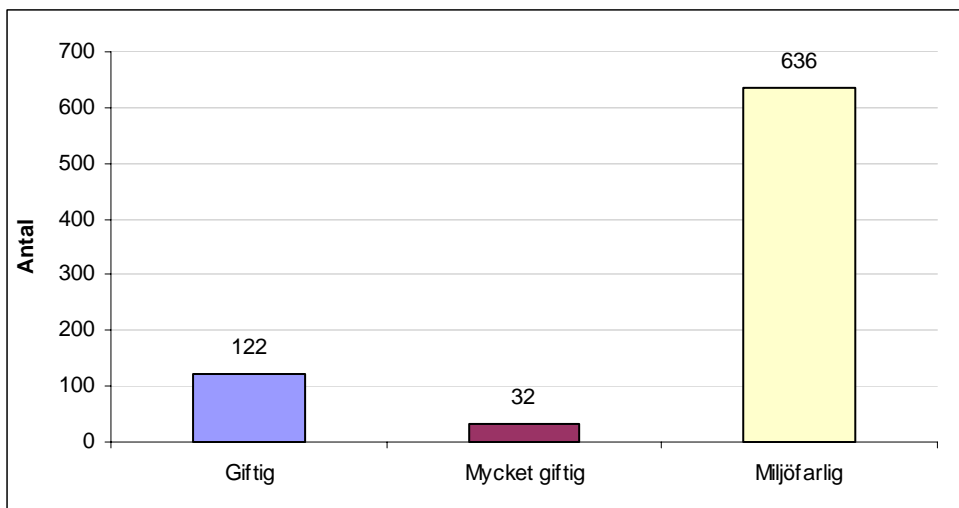
Antal produkter med klassificeringen mycket giftig (T⁺), giftig (T), miljöfarlig (N)

Verksamheternas totala antal produkter med de aktuella klassificeringarna är 738 st. Mycket giftiga och giftiga produkter utgör tillsammans 1/5 medan miljöfarliga produkter utgör 4/5.

Av figur 2 kan det verka som om antalet produkter är betydligt fler än 738 st. Detta beror på att klassificeringar förekommer i kombinationer, till exempel kan samma produkt ha båda klassificeringarna T⁺ och N.



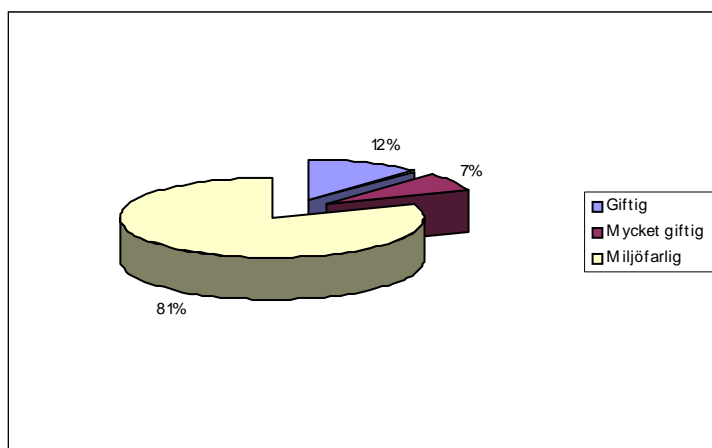
Figur 1. Antal produkter fördelade efter faroklass i %



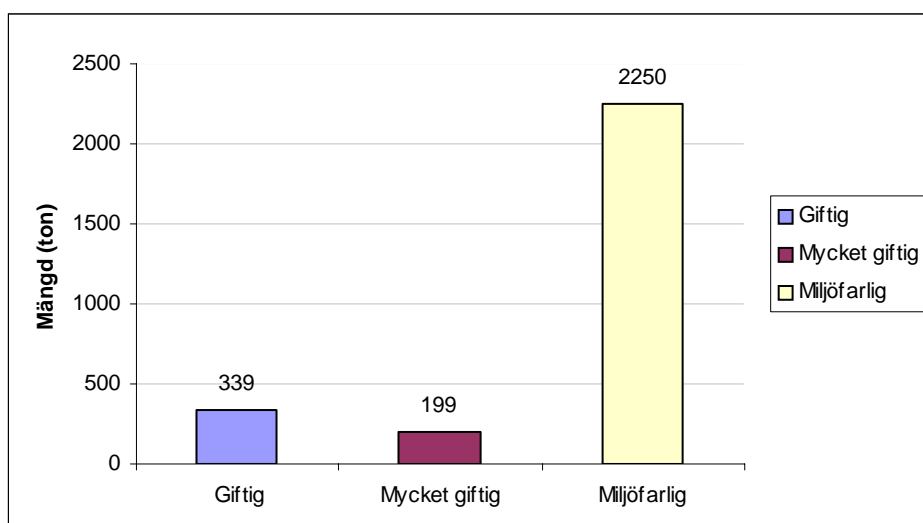
Figur 2. Antal produkter med klassificeringen giftig (T), mycket giftig (T⁺), miljöfarlig (N)

Mängd mycket giftig (T⁺), giftig (T), miljöfarlig (N)

Den totala mängden av de redovisade produkterna är 2437 ton. Miljöfarliga produkter står för störst mängd. Av figur 4 kan det verka som om den totala mängden är betydligt större. Detta beror på att klassificeringar förekommer i kombinationer, till exempel kan samma produkt ha båda klassificeringarna T⁺ och N.



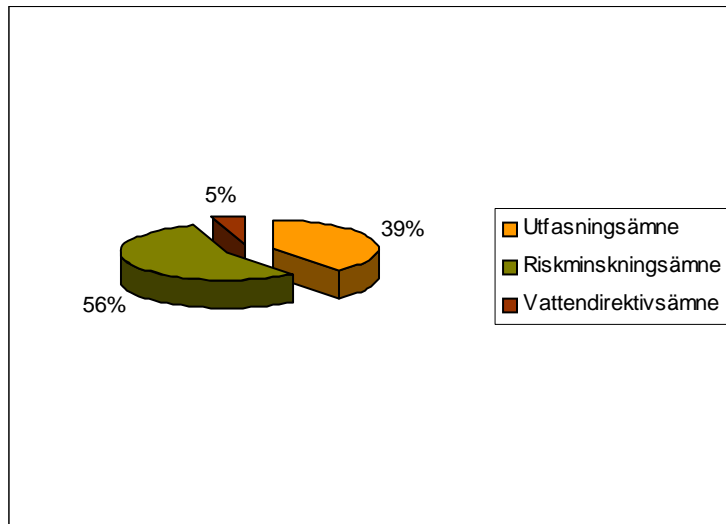
Figur 3. Fördelning av mängden produkter efter faroklass i %



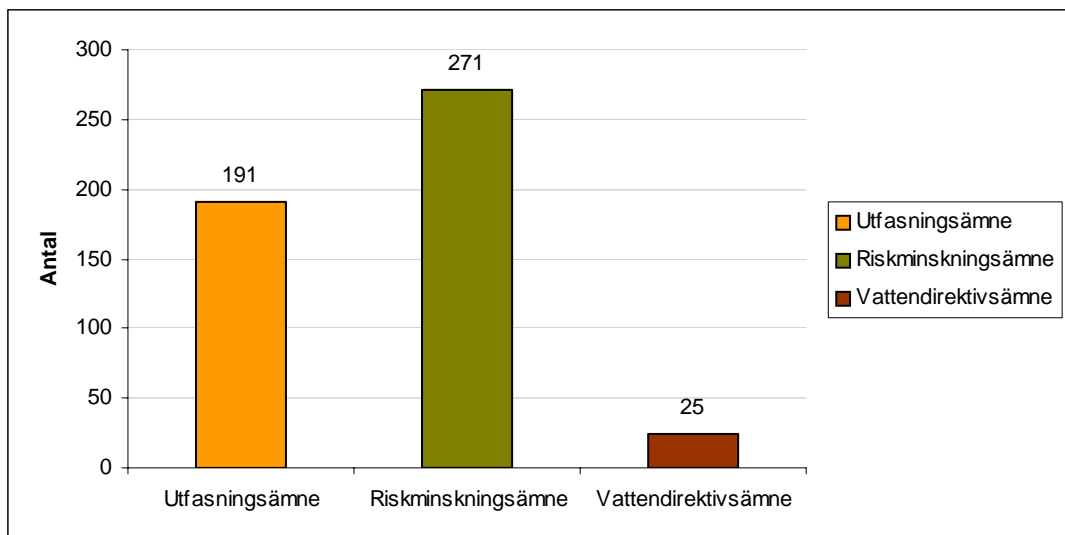
Figur 4. Mängden produkter med klassificeringen giftig (T), mycket giftig (T⁺), miljöfarlig (N)

Antal produkter med utfasningsämnen (U), prioriterade riskminskningsämnen (R) eller vattendirektivsämnen (V)

I kartläggningen hade vi begärt redovisning av de ingående ämnen som är exempelämnena i KemIs PRIO-databas över utfasnings- och riskminskningsämnen men även vattendirektivsämnen. Totalt har 191 utfasningsämnen, 271 prioriterade riskminskningsämnen och 25 vattendirektivsämnen redovisats av företagen. Observera att något enskilt ämne kan förekomma vid flera olika verksamheter.



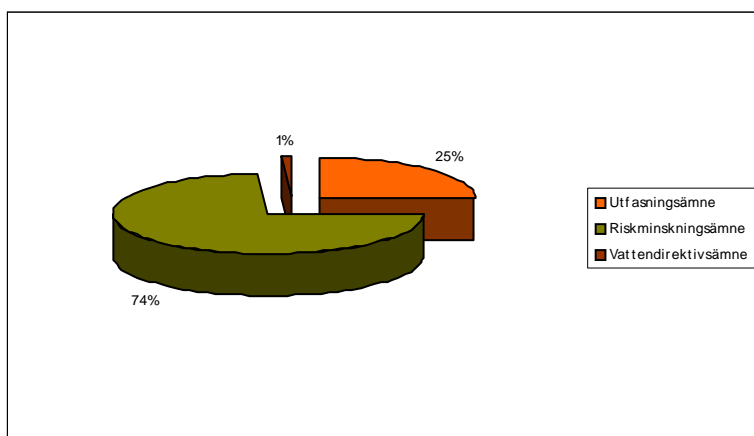
Figur 5. Antal utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen och vattendirektivsämnen, fördelning i %



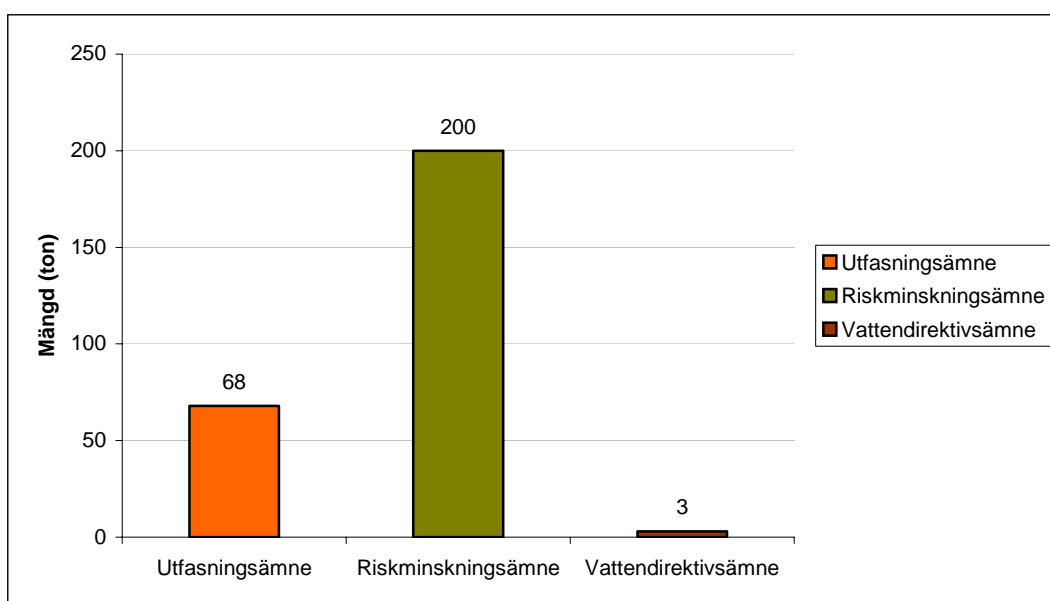
Figur 6. Antal produkter med utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen eller vattendirektivsämnen

Mängd utfasningsämnen (U), prioriterade riskminskningsämnen (R) eller vattendirektivsämnen (V)

Av den totala mängden produkter 2437 ton utgörs 68 ton av utfasningsämnen, 200 ton av prioriterade riskminskningsämnen och 3 ton vattendirektivsämnen. Observera att något enskilt ämne kan förekomma vid flera olika verksamheter.



Figur 7. Mängden utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen och vattendirektivsämnen fördelade efter %



Figur 8. Mängden utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen och vattendirektivsämnen

6. Felkällor

- Kartläggningen är inte heltäckande när det gäller antal och mängd farliga kemiska produkter i länet p.g.a. att vi avgränsat kartläggningen till att endast ta med ett urval av företag (tillstånds- och större anmälningspliktiga) och ett urval av produkter, dvs produkter som är märkta som (T), (T+) och (N), vilket innebär att endast ingående ämnen i dessa produkter redovisas. Det kan alltså finnas fler ämnen i fler produkter som inte redovisats.
- Flera företag hanterar eventuellt likadana kemiska produkter. Detta har inte kunnat fångas upp i sammanställningen, varför antalet produkter och mängd också kan ha överskattats i resultatet. Detta gäller även ingående ämnen.
- I en bilaga till vattendirektivet listas 33 ämnen som utgör en särskild risk för vattenmiljön. Alla dessa ämnen finns inte med bland PRIO-databasens exempelämnen och har därför inte fångats upp i vår kartläggning.
- Företagen uppmanades att använda sig av KemIs Prio-databas för att avgöra om ett ämne är utfasningsämne eller prioriterat riskminskningsämne. PRIO-databasen är inte komplett utan innehåller endast exempelämnen (ca 4 300 ämnen). Det finns en stor mängd ämnen som omfattas av verktygets kriterier men som inte finns med i databasen. I de fallen måste företagen själva göra en bedömning om dessa ämnen uppfyller kriterierna. Det kan alltså finnas fler produkter som innehåller utfasnings- eller riskminskningsämnen.
- Komplexa kolväten (naftor) visade sig vara en stor felkälla. De har angetts som U-ämne i de flesta redovisningarna. I PRIO står det dock "OBS! gäller inte alltid" med hänvisning till om ämnet är cancerframkallande. Vid granskning av säkerhetsdatabladerna av några av dessa ämnen visade det sig att de inte var cancerframkallande och därmed inte var U-ämnen (t.ex. bensenhalten under 0,1 %).

7. Nådde vi målen/syftena med projektet?

Mål:

- att under 2008 ska deltagande kommuner kartlägga kemikalieanvändningen hos utvalda tillsynsobjekt enligt kriterierna under rubriken avgränsningar

Kommunerna har fått in svar från i stort sett samtliga tillsynsobjekt, så kartläggning kan anses vara genomförd.

- att innan 2008 ska länsarbetsgruppen författa en sammanfattande rapport med resultat och erfarenheter

I och med denna rapport, framtagen i oktober 2008, får målet anses uppfyllt.

- att i juni 2008 ska länsarbetsgruppen presentera en översiktlig projektplan inför verksamhetsplaneringen 2009, för uppföljning av kemikaliekartläggningen.

Ett förslag till projektplan presenterades på arbetsgruppsmöte i april 2008, kompletterande synpunkter arbetades in efter detta för presentation på länets gemensamma miljötillsynsportal. Målet får anses vara uppfyllt.

Syfte:

- Kartläggningen syftar till förbättrad egenkontroll inom kemikalieområdet hos verksamheter genom att öka vetskapen hos verksamhetsutövare om de kemiska ämnen som hanteras i verksamheten.

Verksamhetsutövare har varit aktiva i följdfrågor och liknande i arbetet med att fylla i checklistorna. I princip samtliga företag som omfattats av kartläggningen har lämnat in svar, ca 2/3 använder produkter som omfattats av kartläggningen. Att kontrollera sin kemikaliehantering på produktnivå och sedan kunna fylla i en checklista med ingående ämnen visar på en kunskap om sin egen hantering, målet får anses vara uppfyllt.

- Kartläggningen syftar även till att ge ett underlag till uppföljande projekt 2009.

En projektplan för uppföljning 2009 har tagits fram, vilket tyder på att inkommet material från verksamheterna har varit till nytta och inspirerat arbetet. Den stora svarsfrekvensen ger ett gott underlag för fortsatt tillsyn.

8. Slutsats/diskussion

- Det är viktigt att företagen fortsätter att arbeta med kemikalier genom att skaffa sig tillräcklig kunskap om de kemikalier som används inom verksamheten och genom att ha aktuella säkerhetsdatablad. Företagen bör jobba aktivt med att hitta ersättningar till de mest farliga kemikalierna som används i verksamheten.
- I och med den nya Reach-förordningen kommer fler ämnen att bli undersökta. Fler ämnen/produkter kommer därmed att bli klassificerade som farliga. Nya utfasnings- respektive prioriterade riskminskningsämnen kommer därför att tillkomma efterhand.
- Ett redskap för att hålla ordning på sina kemiska produkter är en bra kemikalieförteckning på ämnesnivå. Enligt förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll ska företag förteckna kemiska produkter som hanteras i verksamheten. Denna förteckning kan lämpligen kompletteras med riskfraser, ev. begränsningar i användningen, vart de kemiska produkterna tar vägen med mera.
- Det är också viktigt att vi som tillsynsmyndighet följer upp kartläggningen och driver på arbetet i det ordinarie tillsynsarbetet.
- När det gäller utfasningsämnen rekommenderar PRIO-verktyget användaren att så långt som möjligt ersätta dessa med mindre farliga ämnen eller alternativa metoder. För prioriterade riskminskningsämnen rekommenderar verktyget användaren att se över risken för den tilltänkta användningen. Det vill säga tillverkare, importörer, leverantörer och användare av kemiska produkter och andra varor uppmanas att göra en riskbedömning som hjälp för att identifiera

vägar att minska de risker hanteringen av ämnet kan medföra och för att säkerställa att produkterna inte medför oacceptabla risker i något hanteringsled.

- Det finns även andra typer av begränsningar t.ex. begränsningsdatabasen. Begränsningsdatabasen innehåller ämnen som är begränsade i svensk lagstiftning. Ett litet antal ämnen är förbjudna. Många ämnen är bara reglerade i en viss användning.

9. Uppföljning av kartläggningen

Det är meningen att kartläggningen ska leda till en uppföljning 2009. Baserat på resultaten av kartläggningen tas en ny projektplan fram för det uppföljande tillsynsprojektet. Inriktning för det nya projektet är att bl a besöka de verksamheter som ingått i den här kartläggningen och på plats gå igenom deras kemikaliehantering, med målsättningen utfasning/riskminskning.

10. Referenser

Uppföljningsmetod Giftfri miljö, Rapport 2006:4, Länsstyrelsen i Gävleborg. Kan laddas ned från www.x.lst.se.

Kartläggning av farliga kemikalier, rapport 2007:13, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Verksamheternas användning av utfasnings- och vattendirektivsämnen 2005, en kartläggning i Västra Götalands län, November 2006.

PRIO – utfasning av farliga kemikalier, ett länsövergripande miljömålsprojekt i Örebro län år 2006, rapport 2007:21, Länsstyrelsen i Örebro län.

Kemikalieinspektionen www.kemi.se

Dalarnas miljömål 2007-2010, rapport 2007:7, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

11. Bilagor

Projektbeskrivning

Bilaga 1

Begäran om information

Bilaga 2

Läsanvisningar till kartläggningsmall

Bilaga 3

Kartläggningsmall/checklista

Bilaga 4

Lista över vattendirektivsämnen

Bilaga 5

Svarsbrev

Bilaga 6

Länssamverkansprojekt - Kartläggning av farliga kemikalier 2008

Miljömål

Projektet genomförs för att bidra till måluppfyllelsen av det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Projektet berör Dalarnas regionala mål om Giftfri miljö:

Delmål 3. Utfasning av särskilt farliga ämnen

Delmål 4. Fortlöpande minskning av hälso- och miljöriskerna med kemikalier

Projektets syften

Kartläggningen syftar till förbättrad egenkontroll inom kemikalieområdet hos utvalda verksamheter genom att öka vetskapen hos verksamhetsutövare om de kemiska ämnen som hanteras i verksamheten.

Kartläggningen syftar även till att ge ett underlag till uppföljande projekt under 2009.

Projektmål

Under 2008 ska deltagande kommuner kartlägga kemikalieanvändningen hos utvalda tillsynsobjekt enligt kriterierna under rubriken avgränsningar.

Innan 2008 års utgång ska länsarbetsgruppen författa en sammanfattande rapport med resultat och erfarenheter.

I juni 2008 ska länsarbetsgruppen presentera en översiktlig projektplan inför verksamhetsplanering 2009, för uppföljning av kemikaliekartläggningen.

Avgränsningar

Varje deltagande kommun väljer ut tillsynsobjekt

Produkter som är klassade med någon av farokoderna T+/T/N (Mycket giftigt, Giftigt, Miljöskadligt)

Ingående ämnen (i ovanstående produkter) som är exempelämnen i KemIs PRIO-databas över utfasnings- och riskminskningsämnen eller upptagna som s.k. vattendirektivsämnen.

Drivmedel och eldningsolja ingår inte i kartläggningen.

Metodik och ingående aktiviteter

1. Förberedelse

Länssamverkan i arbetsgrupp under Samverkansgrupp Miljöskydd. Arbetsgruppsträffar för gemensamt upplägg och gemensam avgränsning. Översyn och revidering av informationsmaterial och kartläggningsmall. Förbereda uppföljande tillsynsprojekt. Deltagande kommuner väljer själva ut de tillsynsobjekt som ska omfattas av kartläggningen. Urvalet bör vara klart i januari 2008.

2. Utskick

Deltagande kommuner skickar information, kartläggningsmall samt vägledning till respektive tillsynsobjekt under februari 2008. Deltagande kommuner erbjuder informationen på sin hemsida. I samband med utskicket ska kommunen ringa till objekten för att säkerställa att företaget fått information och svara på eventuella frågor.

Tillsynsobjekten uppmanas att redovisa kartläggning digitalt via e-post innan **2008-04-31**.

Samma mall användas som Länsstyrelsen Dalarna (Lst) använde vid kartläggningen sin kartläggning 2007. Mallen kompletteras med en kolumn för vattendirektivsämnen. Tillsynsobjekten får en lista på vattendirektivsämnen så att de kan ange dessa i mallen. Information om PRIO bifogas till utskicket.

Det är mycket viktigt att mallen testas innan den läggs ut på hemsidan så att fel kan upptäckas. Mallen ska även läsas så att tillsynsobjekten råkar ändra i den, då detta försvårar databehandlingen. Se projektrapport från Länsstyrelsen Gävleborgs län för instruktion till mallen.

3. Hantera diverse inkommande frågor

Deltagande kommuner avsätter tid för att kunna hantera inkommande frågor utifrån kartläggningen.

4. Granskning av inlämnade uppgifter och ev. förelägganden

Under maj – juli granskar deltagande kommuner inkomna svar. Granskningen innebär att se om mallen är korrekt ifylld och att avgränsningarna följts. Utifrån granskningen kan kompletteringar eventuellt behöva begäras. Granskningen sammanställs inför projektrapporten och eventuell rapport till kommunens miljönämnd, eller motsvarande. Sammanställning ska redovisas till länsarbetsgruppen innan 2008-09-30.

De verksamhetsutövare som inte inkommit med uppgifter föreläggs om att inkomma med detta (detta bör ske omgående i början av maj).

5. Svara uppgiftslämnare

Deltagande kommuner delger tillsynsobjekten sin bedömning av kartläggningen och aviserar den planerade uppföljningen 2009. Detta sker efter 2008-06-01.

6. Sammanställning av rapport

Länsarbetsgruppen sammanställer en projektrapport som uppföljning och utvärdering av projektet. Det är av stor betydelse för rimlig resursåtgång vid sammanställningen att resultat från deltagande kommuner görs i exceltabeller. Kontakt inför redovisning bör tas med ansvariga för sammanställningen i arbetsgruppen. Angivna mål följs upp och bedömning om syftena nåtts. Rapporten ska även ange en översiktlig sammanfattning av de resultat som länsgruppen fått in från deltagande kommuner, samt erfarenheter från kartläggningen. Rapporten ska vara klar innan 2008-10-31.

SKRIVELSE

21 (29)

Datum
[Händelsedat]Dnr
[Diariennr]-[Diarieplan]

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET

[AktuellHandl]

Tel [AktuellHandlTelefon]

E-post xxx@yyy.se

[Intressentnamn]
[Intressentattention]
[Intressentpostadress]
[Intressentort_Versal]

Begäran om uppgifter om farliga kemikalier

Miljö- och hälsoskyddskontoret begär att få uppgifter angående användningen av farliga kemikalier i verksamheten vid **Anläggning** på fastigheten **xx**. Redovisa de uppgifter som framgår av bifogade läsanvisningar senast den **30 april 2008** till miljö- och hälsoskyddskontoret.

Vid frågor kontakta:

[AktuellHandl][AktuellHandlTelefon]

Bakgrund

Företag i Sverige tillverkar eller importerar omkring 12 000 kemiska ämnen och

64 000 kemiska produkter, varav ungefär hälften klassificerats som hälsofarliga. Många kända hälso- och miljöfarliga ämnen är svåra att få bort från marknaden, t.ex. bly, kvicksilver och formaldehyd. Kunskapen om hur dessa ämnen och produkter hanteras i samhället är begränsad.

För att kunna minska riskerna med kemikalier behöver de som hanterar dessa som ett första steg vara medvetna om vilka särskilt farliga kemiska ämnen eller produkter som hanteras inom verksamheten.

Motivering – Varför arbetar vi med detta?

Det nationella miljömålet "Giftfri miljö" innebär på sikt att:

- Kemikalier ska användas på ett sätt så att omgivningarna inte påverkas.
- Farliga kemikalier ska enbart användas där bättre alternativ saknas.

För att nå dessa mål måste vi hjälpas åt.

Enligt förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll ska företag förteckna kemiska produkter som hanteras. Denna förteckning kan användas som utgångspunkt för kartläggning av kemikalier.

Tillvägagångssätt

1. Gå igenom verksamhetens kemikalieförteckning och säkerhetsdatablad och se om det finns kemiska produkter som har någon av farobeteckningarna **T+ (mycket giftig)**, **T (giftig)** och/eller **N (miljöfarlig)**.
2. Redovisa dessa produkter i redovisningsmallen (Excelfil) som finns att hämta på kommunens hemsida www.xxx.se.

OBS! Det är endast om hela produkten (avsnitt 15 i säkerhetsdatabladet) är klassad som giftig, mycket giftig eller miljöfarlig som ni ska redovisa den.

3. För de produkter som redovisats ska ni sedan kontrollera om något av de ingående ämnena i produkterna är så kallade **Utfasningsämnen** eller prioriterade **Riskminskningsämnen** enligt kemikalieinspektionens PRIO-databas. För vidare information se "Läsanvisningar".
4. Kontrollera även i bifogad lista om något ämne är ett så kallat vattendirektivsämne (V).
5. När mallen är ifylld och klar e-postar ni den till xxx@yyy.se.

Drivmedel och eldningsolja ska inte redovisas! Säkerhetsdatablad äldre än 3 år anses vara gamla och bör uppdateras!

Den ifyllda mallen ska vara miljö- och hälsoskyddskontoret tillhanda **senast den 30 april 200x**.

I det fall begärda uppgifter inte inkommer har miljö- och hälsoskyddsnämnden möjlighet att förelägga företaget om detta enligt 26 kap. 21 § miljöbalken.

Svara även om ni inte har några Giftiga, Mycket giftiga eller Miljöfarliga kemiska produkter i er verksamhet!

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET

[AktuellHandl]

Miljöinspektör

Bilagor

Exempel på fylld mall
Läsanvisningar
Lista över vattendirektivsämnen
Faktablad om PRIO

Läsanvisningar till kartläggning av farliga kemikalier

Denna läsanvisning är till er hjälp för att fylla i uppföljningsmallen för miljömålet Giftfri miljö. Informationen ger er även en bättre kunskap om kemikalieanvändningen i er verksamhet.

Mallen hämtas på kommunens hemsida och ska fyllas i digitalt. www.xxx.se

Redovisa kemiska produkter med farobeteckningen Mycket giftig (T+), Giftig (T) och/eller Miljöfarlig (N). För dessa produkter ska ni även redovisa eventuella ingående utfasningsämnen (U) respektive prioriterade riskminskningsämnen (R), enligt Kemikalieinspektionens PRIO-databas, samt så kallade vattendirektivsämnen enligt bifogad lista.

Drivmedel och eldningsolja ska inte redovisas.

Produktinformation

A. Produktnamn: Redogör för vilken produkt det gäller. Kontakta tillsynsmyndigheten om du av någon anledning inte vill ange en eller flera produkters namn.

B. Användningsområde: Ställ markören i rutan, klicka på den grå pilen och välj något av de sju alternativen där produkten huvudsakligen används. Detta kan vara viktigt för hur ni arbetar med riskhantering och utfasning av farliga ämnen.

C. Farobeteckning på produkten: Uppgiften om vilken farobeteckning produkten har finns i säkerhetsdatabladet. Välj alternativ i rutan om produkten har farobeteckningen Mycket giftig (T+), Giftig (T) och/eller Miljöfarlig (N). Observera att det är uppgiften om produktens märkning, inte ingående ämnens märkning. Se avsnitt 15 i säkerhetsdatabladet för produkten (SDB).



Mycket giftig (T+)



Giftig (T)



Miljöfarlig (N)

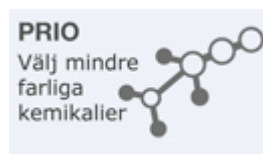
D. Årsförbrukning av produkten (kg/år): En del produkter har en volymenhet, exempelvis L eller m³, och måste då räknas om med hjälp av densiteten för produkten. Värdet på densiteten ska finnas angiven under rubriken "Fysikaliska och kemiska egenskaper", avsnitt 9 på säkerhetsdatabladet.

Innehåll (information om ingående ämnen)

E. Namn på ingående utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen, samt vattendirektivsämnen: Detta är en avgörande kolumn i redovisningsmallen! För att kunna fylla i den måste du ha tillgång till säkerhetsdatablad för produkten, Kemikalieinspektionens verktyg PRIO (se nedan samt bifogad information) samt lista över vattendirektivsämnen (se bifogad information). I säkerhetsdatabladet finns namn och nummer (CAS-nr eller EG-nr) på ingående ämnen i produkten. Sök i PRIO:s databas. Ange namn på de ämnen i produkten som, enligt databasen, är utfasningsämnen (U) eller prioriterade riskminskningsämnen (R). Ange namn på de ämnen i produkten som, enligt bifogad lista, är vattendirektivsämnen (V).

PRIO är en guide med en databas. I PRIO-databasen kan du söka på ämnet för att få reda på om ämnet är ett **utfasningsämne (U)**, eller ett prioriterat **riskminskningsämne (R)**. Bedömningen beror på ämnens egenskaper. Utfasningsämnen, som markeras "U" i förteckningen, har så allvarliga egenskaper att de inte bör användas. Prioriterat riskminskningsämnen, som markeras "R" i förteckningen, har egenskaper som bör ges särskild uppmärksamhet. Förutom denna databas innehåller PRIO-guiden mycket värdefull information och vägledning för substitutionsarbetet av kemikalier och kemiska produkter. PRIO-guiden finns på Kemikalieinspektionens hemsida: <http://www.kemi.se> (se även bifogat faktablad).

Upplysning: Gå in på KemI:s hemsida. Klicka på



När du har gjort det öppnas ett nytt fönster. Kom ihåg att öppna hela fönstret så att det blir så stort som möjligt. Klicka vidare på fliken "Sök i PRIO". Där kan du skriva in CAS-nr och söka.

Lista över vattendirektivsämnen. EU:s vattendirektiv handlar om långsiktigt vattenvårdsarbete i Europa. I vattendirektivet finns för närvarande 33 ämnen/ämnesgrupper som är särskilt prioriterade för åtgärder, utfasning eller minskad användning. De flesta U- och R-ämnen är med på listan, men inte alla. Använd CAS-nr på ämnena i produkten och jämför mot listan för att se om de är med.

F. CAS-nr för ingående U/R ämnen: På säkerhetsdatabladet finns CAS-nr eller EG-nr angivet för respektive ämne. Ange alltid CAS-nr. Om du bara har EG-nr för ämnet kan du ange detta i andra hand. Upplys då gärna om detta i kolumn L (Kommentar).

G. Andel av ämnet i produkten (%): Ange hur stor del av respektive ämne produkten innehåller, uppgiften finns i säkerhetsdatabladet. Vid procentintervall ange högsta värdet.

H. Förbrukning av ämnet kg/år: Denna kolumn behöver ni inte fylla i, den räknas ut automatiskt.

PRIO-databasen / Vattendirektivet

I. Är ämnet ett utfasningsämne: Har ämnet egenskaper som gör att det ska fasas ut? Titta i PRIO. Klicka och välj alternativ (Om det inte är ett utfasningsämne väljer ni "-").

J. Är ämnet ett prioriterat riskminskningsämne: Har ämnet egenskaper som gör att det är ett prioriterat riskminskningsämne? Titta i PRIO. Klicka och välj alternativ (Om det inte är ett prioriterat riskminskningsämne väljer ni "-").

K. Är ämnet ett s.k. vattendirektivsämne: Kontrollera om ämnet finns med på den lista som bifogats till brevet. Klicka och välj alternativ (Om det inte är ett vattendirektivsämne väljer ni "-").

Kommentar

L. Kommentar: Här kan ni uppge kommentarer till det som ni har fyllt i. Har det tillkommit en ny produkt förklara varför. Fyll i om företaget har någon strategi för ämnet, utfasning eller särskild hantering för att minska riskerna för utsläpp eller skador av ämnet.

Upplysning: Ämnet kan behöva riskhanteras för bättre arbetsmiljö eller för yttre miljö. Det kan vara bra att kommunicera med kemikalieleverantören om begränsningar eller förbud av användningen av ämnet väntas i och med den nya EU-lagstiftningen om registrering och bedömning av kemikalier, REACH.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET

Mallen ska fyllas i digitalt. Använd läsanvisningarna!

Nedan redovisas kemiska produkter med klassificeringen mycket giftig (T+), giftig (T) och/eller miljöfarlig (N). För dessa produkter ska även eventuella ingående utfasningsämnen (U), prioriterade riskminskningsämnen (R) och sk vattendirektivämnen (V) redovisas. Se separat läsanvisning.

Företag:			Verksamhetskod:			År:	Kontaktperson kemikaliefrågor:			Diarienummer:			
Produktinformation				Innehåll (information om ingående ämnen)				PRIO-databasen/vattendirektivet			Kommentar		
A	B	C			D	E	F	G	H	I	J	K	L
Produktnamn	Användningsområde	Farobeteckning (produkt)			Årsförbrukning av produkten (kg/år)	Namn på ingående utfasningsämnen (U), prioriterade riskminskningsämnen (R) eller vattendirektivämnen (V).	CAS-nr för ingående U/R/V-ämnen	Andel av ämnet i produkten (%). Ange det högsta värdet	Årsförbrukning av ämnet (kg/år)	Utfasningsämne U	Prioriterat riskminskningsämne R	Vattendirektivämne V	Kommentar
		Mycket giftig T+	Giftig T	Miljöfarlig N									

Lista över så kallade vattendirektivsämnen (V)

	CAS-nr	EG-nr	Namn
1	15972-60-8	240-110-8	Alaklor
2	120-12-7	204-371-1	Antracen
3	1912-24-9	217-617-8	Atrazin
4	71-43-2	200-753-7	Bensen
5	Ingen uppgift	Ingen uppgift	Bromerade difenyletrar
6	7440-43-9	231-152-8	Kadmium och kadmiumföreningar
7	85535-84-8	287-476-5	C10-13-kloralkaner
8	470-90-6	207-432-0	Klorfenvinfos
9	2921-88-2	220-864-4	Klorpyrifos
10	107-06-02	203-458-1	1-2-diklorethan
11	75-09-02	200-838-9	Diklormetan
12	117-81-7	204-211-0	Di(2-etylhexyl)ftalat (DEHP)
13	330-54-1	206-354-4	Diuron
14	115-29-7	204-079-4	Endosulfan
	959-98-8	Ingen uppgift	alfa-Endosulfan
15	206-44-0	205-912-4	Fluoranten
16	118-74-1	204-273-9	Hexaklorbensen (HCB)
17	87-68-3	201-765-5	Hexaklorbutadien
18	608-73-1	210-158-9	Hexaklorcyklhexan (HCH)
	58-89-9	200-401-2	(gama-isomer, lindan)
19	34123-59-6	251835-4	Isoproturon
20	7439-92-1	231-100-4	Bly och blyföreningar
21	7439-97-6	231-106-7	Kvicksilver och kvicksilverföreningar
22	91-20-3	202-049-5	Naftalen
23	7440-02-0	231-111-4	Nickel och nickelföreningar
24	25154-52-3	246-672-0	Nonylfenoler
	104-40-5	203-199-4	(4-(para)-nonylfenol)
25	1806-26-4	217-302-5	Oktylfenol
	140-66-9	Ingen uppgift	(para-tert-Oktylfenol)
26	608-93-5	210-172-5	Pentaklorbensen
27	87-86-5	201-778-6	Pentaklorfenol
28	Ingen uppgift	Ingen uppgift	Polyaromatiska kolväten
	50-32-8	200-028-5	(Benso(a)pyren)
	205-99-2	205-911-9	(Benso(b)fluoranten)
	191-24-2	205-883-8	(Benso(g,h,i)perylene)
	207-08-9	205-916-6	(Benso(k)fluoranten)
	193-39-5	205-893-2	(Indeno(1,2,3-cd)pyren)
29	122-34-9	204-535-2	Simazin
30	688-73-3	211-704-4	Tributyltennföreningar
	36643-28-4	Ingen uppgift	(Tributyltennkatjon)
31	12002-48-1	234-413-4	Triklorbensen
	120-82-1	204-428-0	(1,2,4-triklorbensen)
32	67-66-3	200-663-8	Triklormetan (kloroform)
33	1582-09-8	216-428-8	Trifluralin

MEDDELANDE

28
(29)Datum
[Händelsedat]Vår beteckning
[Diariennr]

Handläggare: [AktuellHandl]

Tel: [AktuellHandlTelefon]

E-post: [AktuellHandlEpost]

[Intressentnamn]
[Intressentpostadress]
[Intressentort_Versal]

Uppgifter om farliga kemikalier

Inlämnad redovisning

Miljöenheten har DATUM mottagit Era inlämnade uppgifter om farliga kemikalier. Kompletteringar inkom DATUM.

Enligt redovisningen använder företaget inga giftiga eller miljöfarliga kemikalier i sin verksamhet. /Enligt redovisningen använder företaget giftiga och miljöfarliga kemikalier /som innehåller Utfasningsämnen och/eller Riskminskningsämnen och Vattendirektivsämnen./ men vars ämnen inte återfanns i PRIO-databasen.

Miljöenheten vill uppmana företaget att planera för utfasning och/eller riskminskning för dessa produkter. Miljöenheten vill även påminna företaget att vid nyinköp av kemikalier kontrollera om produkten innehåller Utfasningsämnen eller Riskminskningsämnen.

Observera att PRIO-databasen inte är ett fullständigt register utan endast innehåller exempel på ämnen som klassas som Utfasningsämnen och Riskminskningsämnen. Verksamheten kan således ha kemiska produkter innehållande sådana ämnen, men som inte återfanns i PRIO. För att ta reda på om ett ämne är ett Utfasningsämne eller Riskminskningsämne kan de kriterier som bl.a. återfinns i PRIO-databasen användas.

Bakgrund

I Dalarnas län genomförs under 2008 ett kemikalieprojekt. Detta för att bidra till att uppnå det nationella miljömålet "Giftfri miljö". Miljömålet "Giftfri miljö" innebär på sikt att:

- Kemikalier ska användas på ett sätt så att omgivningarna inte påverkas.
- Farliga kemikalier ska enbart användas där bättre alternativ saknas.

Kemikalieprojektet går ut på att företagen lämnar in uppgifter om sina farliga kemikalier i en enkät och miljöenheten sammanställer dessa uppgifter.

EU:s kemikalieförordning REACH trädde i kraft 1 juni 2007. Tillverkare och importörer av kemiska ämnen får ett utvidgat ansvar med registrering av ämnen och redovisning av risker och säkerhetsåtgärder. Även de som använder ämnen har ett visst ansvar att bedöma risker med sin användning. För särskilt farliga ämnen (Utfasningsämnen) kan det komma att krävas tillstånd för att få använda dem och användning av vissa ämnen kan begränsas eller förbjudas. Det är därför en bra förberedelse att lista de farliga ämnen som används i verksamheten och att överväga mindre farliga alternativ. För mer information om hur REACH berör ditt företag gå in på www.kemi.se.

Information

Resultatet från kartläggningen kommer att sammanställas i en projektrapport för hela länet och kommer att skickas ut till medverkande företag.

Miljöenheten kommer att följa upp inlämnade uppgifter om farliga kemikalier och/eller kemikaliehanteringen i övrigt vid kommande tillsynsbesök vid medverkande företag.

[AktuellHandl]

[AktuellHandlTitel]

Miljövårdshetens rapportserie

- 1969:01 Naturinventering av fyra domänreservat i Älvdalens kommun.
- 1970:01 Dalälven, den preglaciala älvfåran från Mora till Avesta.
- 1971:01 Översiktlig naturinventering av Nedre dalälvsområdet.
- 1971:02 Naturvårdsinventering av Sugnet, Rödberg, och Norra Trollegrav i Älvdalens kn.
- 1971:03 Naturvårdsinventering av Gyllbergsområdet i Borlänge kommun.
- 1972:01 Allmän översiktlig naturvårdsinventering av Falu kommun.
- 1972:02 Inventering av Fulufjällsområdet. Älvdalens kn.
- 1972:03 Översiktlig naturvårdsinventering av faunan vid Hovran och Trollbosjön, Hedemora kn.
- 1972:04 Inventering av Säterdalen, del 1.
- 1972:04 Inventering av Säterdalen, del 2.
- 1973:01 Inventering av naturreservatet Lugnet-Sjulsarvet, Falu kommun.
- 1973:02 Inventering av Stora Rensjön, Långsjöblecket och Södra Trollegrav i Älvdalens kommun.
- 1973:03 Fågelinventering av Fulufjället, Älvdalens kn.
- 1974:01 Bäverförekomsten i Kopparbergs län.
- 1974:02 Frostbrunnsdalen, inventering och planering, Borlänge kommun.
- 1974:03 Botanisk inventering av urkalksområden i Kopparbergs län.
- 1974:04 Dalälven: rapport över 1972-73 års vattenundersökning.
- 1974:05 Grustillgångar och grusförbrukning i Kopparbergs län.
- 1974:06 Naturvårdsinventering av Tvärstupet, Borlänge kommun.
- 1974:07 Naturvårdsinventering av Realsbohage, Hedemora kommun.
- 1974:08 Fågelsjöar i Kopparbergs län.
- 1975:01 Blocksänkorna i Hytting, Borlänge kommun.
- 1975:02 Siljansbygden runt, planering av vandrings-, rid- och cykelled i siljansbygden, Mora, Leksand, Rättviks och Orsa kommuner.
- 1975:03 Översiktlig naturvårdsinventering av Hedemora kommun.
- 1975:04 Inventering av idrotts- och fritidsanläggningar i W län.
- 1975:05 Geomorfologisk utredning av Kungsgårdsholmarna, Avesta kn.
- 1975:06 Inventering av Byåsen, Avesta kn.
- 1975:07 Inventering av Trolldalen, Gagnefs kommun.
- 1975:08 Murbodäljorna, Borlänge kommun.
- 1975:09 Kopparbergs läns sjöar.
- 1975:10 Skattlösbergs by och dess slätterängar, Ludvika kommun.
- 1976:01 Inventering och planering av sjön Ärten "ametistsjön", Vansbro kommun.
- 1976:02 Bysjöholmarna, Avesta kommun.
- 1976:03 Översiktlig natur- och landskapsvårdsinventering av Österdalälvens dalgång från Idre till Mora, Älvdalens och Mora kommuner.
- 1976:04 Översiktlig naturinventering av Ludvika kn.
- 1976:05 Inventering och analys av den odlade bygden runt Siljan. Leksands, Rättviks, Mora och Orsa kommuner, del 1.
- 1976:05 Inventering och analys av den odlade bygden runt Siljan. Leksands, Rättviks, Mora och Orsa kommuner, del 2.
- 1976:06 Avfallsanläggningar i Kopparbergs län.
- 1976:07 Inventering samt förslag till skötselplan för naturreservatet Städdjan-Nipfjället, Älvdalens kn.
- 1976:08 Alderängarna, inventering samt förslag till skötselplan, Mora kn.
- 1976:09 Naturinventering av Styggforsen, Rättviks kn.
- 1976:10 Översiktlig naturinventering av Borlänge kn.
- 1977:01 Rommed, naturinventering med förslag till dispositions- och skötselplan, Borlänge kn.
- 1977:02 Dokumentation av Furudalsdeltat i Ore, Rättviks kommun.
- 1977:03 Sälenfjällen, inventering av natur och friluftsliv, Malungs kommun.
- 1977:04 Inventering av naturreservatet Långfjället - geologi, geomorfologi, friluftsliv, Älvdalens kn.
- 1977:05 Skyddsområden för grundvattentäkt inom Kopparbergs län.
- 1977:06 Eggarna, Näset, Öjarna, geovetenskapliga naturvårdsobjekt vid Yttermalung, Malungs kn.
- 1977:07 Försurning av sjöar i Kopparbergs län.
- 1978:01 Holmsjöarna - en naturinventering, Borlänge och Sätters kommuner.
- 1978:02 Inventering av grottor i Kopparbergs län.
- 1978:03 Inventering av Vedungsfjällen - geomorfologi, zoologi och rörligt friluftsliv, Älvdalens kn.
- 1978:04 Harmsarvet, inventering av naturförhållanden, jämte förslag till dispositions- och skötselplan, Falu kommun.
- 1978:05 Naturinventering av Hällaområdet, Malungs kn.
- 1978:06 Översiktlig naturinventering av Sätters kommun.
- 1978:07 Inventering av naturreservatet Hartjärn, Gagnefs kn.
- 1978:08 Inventering av naturreservatet Bösjön, Mora kn.
- 1978:09 Skyddsområden för grundvattentäkt inom Kopparbergs län.
- 1979:01 Översiktlig naturinventering av Avesta kommun.
- 1979:02 Översiktlig naturinventering av Gagnefs kn.
- 1979:03 Vattentäkt i Kopparbergs län.
- 1979:04 Kalkningsresultat i Trysjön, St. Låsen och N Almsjön, Gagnefs, Ludvika och Malungs kommuner.
- 1979:05 Naturinventering av Grövelsdalen, Älvdalens kn.
- 1979:06 Naturinventering av Tandövalaområdet, Malungs kommun.
- 1979:07 Försurning av sjöar del II (del I - 1977:7).
- 1980:01 Avloppsforhållanden i Kopparbergs län.
- 1980:02 Översiktlig naturinventering av Smedjebäckens kommun.
- 1980:03 Inventering av Skattungbyfältet, en israndsbildning kring högsta kustlinjen, Orsa kommun.
- 1980:04 Gårans framtida utnyttjande som receptier för avloppsvatten, Hedemora kommun.
- 1980:05 Entomologisk inventering av Birtjärnsberget, Vansbro kommun
- 1981:01 Dalälven. Den preglaciala älvfåran från Mora till Avesta.
- 1981:02 Naturvårdsinventering av Hykjeberget, Älvdalens kommun.
- 1981:03 Naturvårdsinventering av Lybergsgnupen, Malung och Mora kommuner.
- 1981:04 Översiktlig naturvårdsinventering av Långfjället - Rogenområdet, Älvdalens och Härjedalens kommuner.
- 1982:01 Bonäsfältet en inventering av insektslivet, Mora kommun.
- 1982:02 Flodpärlmusslan *Margaritifera margaritifera* - en litteraturstudie.
- 1982:03 Översiktlig naturinventering av Rättviks kommun.
- 1982:04 Skyddsvärda fågelmyrar i Kopparbergs län.
- 1982:05 Inventering av skjutbanor i Kopparbergs län.
- 1982:06 Naturinventering av Juttulslätten, Älvdalens kn.
- 1982:07 Skyddsområden för grundvattentäkt inom Kopparbergs län.
- 1982:08 Inventering och planering av Finnbo-Kårarvsbrotten i Falu kommun.
- 1983:01 Översiktlig naturinventering för Dalafjällen, Malungs- och Älvdalens kommun.
- 1983:02 Naturinventering av Nybrännberget - Styggberget - Råklacken, Ludvika kommun.
- 1983:03 Översiktlig naturinventering för Leksands kommun.
- 1983:04 Inventering av Limsjön, Leksands kommun.
- 1984:01 Översiktlig naturinventering för Malungs kn.
- 1984:02 Översiktlig naturinventering för Orsa kommun.
- 1984:03 Geovetenskapliga naturvärden inom Dalälvsområdet mellan älvsammanflödet och Avesta.
- 1984:04 Dokumentation av istida landformer, isavsmältning och högsta kustlinje i Våmådalens och Orsasjöns randområden.
- 1985:01 Översiktlig naturinventering för Älvdalens kn.
- 1985:02 Översiktlig naturinventering för Mora kommun.
- 1985:03 Nedre Dalälvsområdet - en inventering av fem objekt i W-län, delen Tytbo och Jugansboforsen.
- 1985:04 Nedre Dalälvsområdet - en inventering av fem objekt i W-län, delen Oxholmen, Storgundet och Mestaön.
- 1985:05 Morafältet - Skandinavien största fossila flygsandfält - en sammanställning av geologiska litteraturuppgifter.
- 1986:01 Översiktlig naturinventering för Vansbro kn.
- 1986:02 Inventering av grus och alternativa material i södra W-län.
- 1986:03 Värdefull natur i W-län - sammanställning inför naturvårdsprogram.
- 1986:04 Gåsberget - en skogsbiologisk inventering i W-län.
- 1988:01 Naturvårdsprogram för Kopparbergs län.
- 1988:02 Dalälvens vatten 1965 - 86.
- 1989:01 Kalkningseffekter i Hävlingens vattensystem.
- 1989:02 Kalkningseffekter i Foskan och Brunnan.
- 1989:03 Regional miljöanalys för Kopparbergs län.
- 1990:01 Transtrandfjällens skogar - en naturvårdsinventering av vårt sydligaste fjällområde.
- 1990:02 Våtmarker i Kopparbergs län.

1991:01	Försurningsituationen i några sjöar och vattendrag i Kopparbergs län. En studie av bottenfauna 1969 till 1989.	1999:03	Svaveladsorbition i morän på Gyllbergen.	2002:16	Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2001. DVVVF.
1991:02	Försurningsutvecklingen i Kopparbergs län. En jämförande studie av bottenfaunamaterial insamlat 1975 - 81 och 1990.	1999:05	Förorenad mark i Dalarnas län.	2002:17	Närsalter i Dalälven 1990-2000. Temarapport, DVVVF.
1993:01	Dalarnas ångar och betesmarker.	1999:09	Rapport om jaktfalken i W Z AC och BD län.	2002:18	Fjällförvaltningen. Ansvarig Hasse Ericsson.
1993:02	Inventering av grus och krossberg i Vansbro och Malungs kommuner.	1999:13	1998 års provfisken inom naturreservaten i norra Dalarna. Delrapport II.	2002:20	Fulufjällets omland. Etapp III. Slutrapport.
1994:01	Värdefulla odlingslandskap i Dalarna.	1999:14	Fulufjällsringen. En vision och framtidsstrategi.	2003:05	Inventering av näringsläckage från små vattendrag i Dalarnas jordbruksområden.
1994:02	Hovran. En utredning om CW-området	1999:16	Metaller i Dalälven – förekomst & ursprung, trender & samband, naturligt & antropogent. Dalälvens vattenvårdsförening.	2003:09	Inventering av förorenade områden i Dalarnas län, Massa- och pappersindustri, träimpregnering och sågverk.
1994:03	Mossor och lavar vid Jättum	1999:17	Samordnad recipientkontroll i Dalälven 1998. Dalälvens vattenvårdsförening.	2003:10	Dalarnas miljömål, remissupplaga.
1994:04	Skyddsvärd naturskog i Mora. En inventering 1991-1992.	2000:07	Gyllbergens sjöar och vattendrag.	2003:15	Kemiska och biologiska effekter vid sodabehandling av försurade ytvatten i Dalarnas län.
1994:05	Kalkningseffekter i Hävlingens vattensystem.	2000:09	Årsrapport för samordnad recipientkontroll i Dalälven 1999. DVVVF.	2003:18	Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2002.
1994:06	Valuable nature in the Loodi area, Viljandi county.	2000:10	1999 års provfisken inom naturreservaten i Norra Dalarna. Delrapport III.	2003:19	Dalarnas miljömål.
1995:01	Koppången En inventering av de skogliga naturvärdena inom Koppångenområdet.	2000:11	Fredriksbergs pappersbruk – industrihistorisk kartläggning med avseende på förorenad mark.	2003:22	Beslut om och yttranden över Dalarnas miljömål.
1995:02	Skyddsvärd naturskog i Orsa.	2000:12	Falu gasverk – industrihistorisk kartläggning med avseende på förorenad mark.	2003:23	Användning av fjärranalys och GIS vid tillämpning av EU:s ramdirektiv för vatten i Dalälvens avrinningsområde.
1995:03	Inventering av grus och krossberg inom Siljansregionen.	2000:13	Turbo pappersbruk – industrihistorisk kartläggning med avseende på förorenad mark.	2003:24	Provfiskade sjöar i Dalarnas län 2000 – 2002 – Biologisk uppföljning av kalkade vatten.
1996:01	Tjåberget. En inventering av de skogliga naturvärdena inom Tjåbergsområdet.	2000:14	Pappersindustrin i Dalarna – industrihistorisk kartläggning med avseende på förorenad mark.	2003:25	Provfiskade vattendrag i Dalarnas län 2000 – 2002 – Biologisk uppföljning av kalkade vatten.
1996:02	Kallbolsfloten. En inventering av de skogliga naturvärdena på Kallbolsfloten.	2000:15	Aluminiumfabriken i Månsbo – industrihistorisk kartläggning med avseende på förorenad mark.	2003:26	Analys av skogarna i Dalarnas och Gävleborgs län. - Prioriteringsstöd inför områdesskydd.
1996:03	Markens och det ytliga grundvattnets försurningskänslighet i W-län.	2000:16	Månsbo kloratfabrik – industrihistorisk kartläggning med avseende på förorenad mark.	2003:27	Utvärdering av metod för övervakning av skogsbiotoper.
1996:04	Inventering av glacialrelikta kräftdjur i Dalarna.	2000:17	Gruvavfallsundersökningar i Stollbergsområdet.	2004:07	Surstötter i norra Dalarna 1994-2002.
1996:05	Järv, lodjur och varg i renskötselområdet. Inventeringsresultat 1996.	2000:18	Vattenundersökningar i Nyängsån.	2004:08	Inventering av sandödlor i Dalarnas län.
1997:01	Tillståndet i Dalarnas sjöar i oktober 1995.	2000:19	Vattenundersökningar i Stollbergsområdet.	2004:20	Inventering av förorenade områden i Dalarnas län, Industriområden längs Runns norra strand.
1997:02	Regional övervakning av skogsområden i Dalarna.	2000:20	1997 års regnkatastrof i Fulufjällsområdet.	2004:21	Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2003. DVVVF.
1997:03	Övervakning av faunan i fjällen, programförslag.	2001:01	De mest värdefulla och skyddsvärda naturskogarna i Mora och Orsa. En prioritering och värdering.	2004:22	Ämnestransporter i Dalälven 1990-2003. Temarapport, DVVVF.
1997:04	Dalarnas urskogar.	2001:03	Grunflot. En skoglig naturvärdesinventering av ett myrområde i Orsa kommun.	2004:23	Avloppsreningsverk i Dalarnas län.
1997:05	Dalälvens vattenkvalitet 1990 – 1995.	2001:04	Vattenkemiska förändringar i ett 40-tal sjöar i Dalarna mellan 1934, 1974 och 1996.	2004:24	Program för regional uppföljning av miljömål och åtgärder i Dalarna 2004-2006.
1997:06	Smådjuren i Dalarnas vattendrag.	2001:08	Vattentäkter i Dalarnas län.	2005:01	Brand i Fulufjällets nationalpark.
1997:07	Karaktärisering av tre sjöar i Dalarna med hjälp av System Aqua - inventering av makrofyter.	2001:14	Dalarnas landmollusker.	2005:05	Inventering av förorenade områden i Dalarnas län, Kemiindustriestorn – kemtvättar.
1997:08	Exploatering och miljöpåverkan i ett fjällområde - historik och utveckling i Transtrandsfjällen.	2001:15	Bedömningsgrunder för fysisk påverkan – Pilotprojekt med Dalälvens avrinningsområde som exempel.	2005:07	Rättvisksheden Inventering av naturvärden inom Enån - Gärdssjöfältet – Ockran-dalgången, förslag till skydd och skötsel.
1997:10	Järv, lodjur och varg i renskötselområdet, resultat från 1997 års inventering.	2001:17	Järv, lodjur och varg i renskötselområdet. Inventeringsresultat 2001.	2005:10	Trädgränsen i Dalafjällen, del 1 o 2.
1997:11	Censusing spring population of willow grouse and rock ptarmigan.	2001:18	Vattenkemiska effekter av våtmarkskalkning i Skidbågbäcken.	2005:13	Regional förvaltningsplan för stora rovdjur i Dalarnas län.
1998:03	The environmental status of the river Dalälven drainage basin.	2001:19	Årsrapport för samordnad recipientkontroll i Dalälven 2000. Dalälvens vattenvårdsförening.	2005:14	Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – Gruvindustri.
1998:04	1997 års provfisken inom naturreservaten i norra Dalarna.	2002:03	De rinnande vatten på Fulufjäll - fiskbestånd, bottenfauna, och lavar i vattendrag på Fulufjället. Inventeringar 2000-2001.	2005:16	Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2004.
1998:05	Miljön i Dalarna – strategi för regional miljö (STRAM), ca 150 sidor. Miljön i Dalarna – kortversion, 17 sidor.	2002:04	Fulufjällets omland, reserapport Abruzzo	2005:19	Metallhalter i dricksvatten från borrhållar i Dalarnas län.
1998:06	Årsredovisning för "Typområde på jordbruksmark" (JRK), Dalarnas län.	2002:10	Skalbaggfaunan på Fulufjället.	2005:21	Fisk- och kräftodlingsverksamhet i Dalarnas län – nulägesbeskrivning 2004.
1998:07	Försurat eller naturligt surt? En undersökning av den historiska pH-utvecklingen i tre sjöar i Gyllbergen.	2002:12	Falu gruva och tillhörande industrier - industrihistorisk kartläggning med avseende på förorenad mark.	2005:23a	Efterbehandling av gruvavfall i Falun.
1998:11	Fulufjällets omland.	2002:13	Fågelfaunan på Fulufjället.	2005:23b1	Efterbehandling av gruvavfall i Falun. Delrapport 1 Kartläggning av metalläckage och miljöriskbedömning.
1998:12	Nätverksaktion färgkemikalier.			2005:23b2	Delrapport 1. Bilagor
1998:14	Samordnad vattendragskontroll 1997. Dalälvens vattenvårdsförening.			2005:23b3	Delrapport 1. Ritningar
1998:17	Järv, lodjur och varg i renskötselområdet, rapport från 1998.				
1999:02	Årsredovisning för "typområde på jordbruksmark" (JRK) – Mässingsboån och observationsfältet Haganäs, 1997-98.				

- 2005:23c Efterbehandling av gruvavfall i Falun. Kompletterande åtgärder för att minska metalläckaget till Falunån-Dalälven-Östersjön.
Delrapport 2. Beskrivning av åtgärdsalternativ.
Delrapport 3. Ansvarsutredning
- 2005:24 EnergiIntelligent Dalarna, regionalt energiprogram.
- 2006:02 Strategi för formellt skydd av skog i Dalarnas län.
- 2006:12 EnergiIntelligent Dalarna.
- 2006:13 Samrådsredogörelse och beslut, EnergiIntelligent Dalarna.
- 2006:22 Naturminnen i Dalarnas län.
- 2006:23 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2005.
- 2006:26 Dokumentation 2006 års regionala energiseminarium.
- 2006:27 Grundvatten och dricksvattenförsörjning. En beskrivning av förhållanden i Dalarnas län 2006.
- 2006:28 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län.
- 2006:31 Åtgärder vid slitage på vandringsleder i fjällterräng.
- 2006:34 Vattnets näringsgrad i Nedre Milsbosjön under de senaste årtusendena.
- 2006:35 Vedskalbaggar i Gåsbergets och Trollmosseskogens naturreservat.
- 2006:36 Bottenfauna i Dalarna juni 2005.
- 2006:37 Dalarnas Miljömål 2007-2010, remissversion.
- 2006:38 Satellitdata för övervakning av våtmarker.
- 2006:39 Inventering av vattensalamandrar i Dalarnas län 2006.
- 2007:01 Miljömålen i skolan – handledning för lärare i Dalarna.
- 2007:05 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län. Gruvindustri – etapp 2.
- 2007:06 Luftkvalitet i Dalarnas större tätorter perioden 2001-2006.
- 2007:07 Dalarnas miljömål 2007-2010.
- 2007:08 Dalarnas miljömål 2007-2010, samrådsredogörelse och beslut.
- 2007:11 Vattenkemiska effekter av tio års våtmarkskalkning i Skidbågsbäcken.
- 2007:13 Kartläggning av farliga kemikalier.
- 2007:14 Metaller, uran och radon i vatten från dricksvattenbrunnar.
- 2007:15 Fäbodbeta och rovdjur i Dalarna.
- 2007:17 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – metallverk, Metallgjuterier och ytbehandling av metall.
- 2007:20 Vindområden i Dalarnas län – Redovisning inför Energimyndighetens ställningstagande om riksintresseområden för vindkraft 2007.
- 2007:21 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2006.
- 2007:22 Bioenergipotential i Dalarnas län.
- 2007:23 Dokumentation av 2007 års energiseminarium.
- 2007:24 Inventering av förorenade områden – kemiindustrisektorn.
- 2007:28 Regionala landskapsstrategier i Dalarnas län.
- 2008:04 Milsbosjöarna - ett pilotprojekt inför arbetet med åtgärdsprogram inom EU:s Ramdirektiv för vatten.
- 2008:05 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – verkstadsindustri.
- 2008:11 Stormusselinventering.
- 2008:13 Organiska miljögifter i grundvatten.
- 2008:14 Inventering av förorenade områden i Dalarna län – Nedlagda kommunala deponier.
- 2008:15 Vattenvegetation i Dalarnas sjöar; Inventeringar år 2005 och 2006 samt sammanställning av äldre undersökningar.
- 2008:17 Identifiering av riskområden för fosforförluster i ett jordbruksdominerat avrinningsområde i Dalarna.
- 2008:18 Inventering av vildbin i Dalarna
- 2008:19 Inventering av steklar i sandtallskog
- 2008:20 Inventeringsmetodik för klipplavar
- 2008:22 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2007.

Länsstyrelsen Dalarna
791 84 Falun
Tfn (vx) 023-810 00, Fax 023-813 86
lansstyrelsen@w.lst.se
www.w.lst.se



LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN